**גליון מס' 167**
**כ"ו אדר התשפ"ה**

# מי בא
## מדינה יהודית בדרך אמת

**שבת וחדש, אדר וניסן**

**שבת פרשת החדש הסמוכה לראש חדש ניסן**

דברנו בגליונות הקודמים על קביעות **זט"ו** של השנה הנוכחית (בה חל ר"ח אדר ביום **ז**', בשבת-שקלים, וסמוך לאחריה זכור, "ושבת ההפסקה" ב-**ט"ו**, בשושן-פורים-המשולש), כקביעות המושלמת והנאה ביותר מכמה פנים. כעת נוסיף לכך את העובדה ששבת פרשת "החדש", הרביעית-ה"עליונה" (כדלהלן), חלה השנה בערב ראש חדש ניסן, ונראית ממש כ"מולידה" את ניסן, שהוא ראש השנה ל"בריאה הישראלית" שהחלה ביציאת מצרים, ל**תאריך** ה**עברי** **בראשית**! (בגימטריא) ולגאולה העתידה.

משום כך דומה ומקבילה היא השבת הזו לשבת של טרם הבריאה הכללית בתשרי, בה נשלם הרצון העליון (בשעת "רעוא דרעוין", רצון הרצונות) להחל במוצאיה את תהליך הבריאה בששה ימים.

הקביעות הזו היא גם הקביעות של שנת הקמת המשכן, שהוקם "ביום החדש הראשון בשנה השנית לצאת בני ישראל מארץ מצרים", כפי שאנו קוראים בפרשת השבוע, שחל ב"ראשון למעשה בראשית", כחשבונם של חכמים, והוא הראשון ל"עשר עטרות" שנטל היום הזה. המשכן הריהו "עולם קטן"-אך-מושלם, שלתוכו נצטמצמו כל מעשי בראשית עם ל"ט המלאכות המקיימות את העולם, ששרשן וכוחן מן השבת שקדמה, ומהן נצטוינו לשבות (גם ממלאכת המשכן!) כפי ששבת אלקים מכל מלאכתו אשר ברא לעשות.

[בסוד שם הוי"ה-ברוך-הוא, סדורות ד' הפרשיות מלמטה למעלה (כנאה לאדר-שבסוף, העוסק בחידושי תורה, תורת האדם, ובהשגחה הפרטית-הנסתרת), מן המעשים-השקלים שכנגד **ה**' אחרונה, דרך תיקון המדות, **ו**' שבשם, בו זוכרים למחות את הפראות העמלקית, ודרך שבת-פורים שהיא תיקון הדעת המחברת, מגיעים לפרשת פרה, שכנגד **ה**' עילאה-בינה-אמא, לטהרה-בתשובה-שמֵחה מטומאת (וגזירת) המיתה שבעקבות החטא הקדמון, ומשם לפרשת (קידוש) החדש שכנגד **י**'-חכמה-קדוּשה. ובקביעות הנוכחית השלמת שם הוי"ה ממש "נוגעת" בניסן (ראש כל הנסים השמיימיים) שבו מאיר צירוף שם הוי"ה כסדרו, מלמעלה למטה כנודע, ונמצא אדר מכין-להדיא את ניסן ונסמכת היטב גאולה לגאולה].

**שנה חדשה מקודשת לישראל**

המיוחד בשנה הישראלית לגבי זו הכללית, הוא **החידוש**. לעומת השנה הטבעית הסובבת במעגלה הקבוע וכמו-נצחי-מאז-מעולם, "חוק נתן ולא יעבור", מתחילה בזריעה ומסיימת באסיף – השנה הישראלית היא "היסטורית"-מתחדשת ביציאה לחרות מעבדות מצרים, שמקביל לה עידן פריחת האביב והתחדשות הטבע. זהו גם היחס בין שם **א-להים** (בגימטריא **הטבע** כנודע) ה"שולט" בסיפור מעשה בראשית, לבין שם **הוי"ה** השולט בסיפור גאולת מצרים (כמפורש בתחילת פרשת וארא), המורה על התחדשות תמידית-נסית-חפשית.

לכך קשורה כמובן גם העובדה שהשנה הישראלית פותחת ב**קידוש החדש** (שניתן לקראו גם הֶחְדֵּש בכלל...) – בעצם קביעת **הלוח העברי המיוחד** כמצוה ראשונה. וכידוע "לא היה צריך להתחיל את התורה מבראשית אלא מהחדש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל". כי גם אם לכאורה מעשי בראשית קדמו להופעת ישראל, הרי לאמתו (ולפנימיותו) של דבר שרש ישראל קדם לעולם, ו"מחשבתם של ישראל קדמה לכל דבר" (- אף לתורה הקדומה שבה הסתכל ה' כשברא את עולמו), ובנשמותיהם של ישראל נועַץ כשבא לברוא את עולמו, כדברי רבותינו, וכפי ששם הוי"ה (המהוה גם את חוקי הטבע) קודם תמיד לשם א-להים. משום כך מעשי בראשית פותחים ב-**ב**', ואילו מעשה מרכבה, היינו הופעת שם הוי"ה בדברות-סיני, בשיאו של סיפור יציאת מצרים, כ"רוכב" על הבריאה ומשנה את סדריה, פותחים ב-**א**' של אנכי.

**חמה ולבנה**

"ישראל מונים ללבנה" המתחדשת-תדיר, ואף "הם עתידים להתחדש כמותה", ואילו אומות העולם (הנוצרים וגרוריהם) מונים לחמה הקבועה במעגלה ומעידה-כביכול על קדמות העולם, כדעת הפילוסופים היוונים (וכאילו ה' עצמו כפוף לעולמו ו"נטמע" בו). אבל לאמתו של דבר ישראל מונים **גם** ללבנה (בניגוד למוסלמים שמונים רק ללבנה בלי זיקה כלל לשנת החמה), ומצוּוים בעיבור השנים בכדי להשוות את עונות שנת החמה עם חדשי הלבנה, כאמור בפרשת ראה "שמור את חדש האביב ועשית פסח", וגם זה בכלל מצות קידוש החדש (ראו בספר החינוך מצוה ד).

והנה ידוע מדברי חכמים כי משה נתקשה בקידוש החדש, עד שאמר לו הקב"ה החדש **הזה** – כזה ראה וקדש. לפי פשוטם של דברים היינו בראיית הלבנה בחידושה שהיא דקה-מן-הדקה ועלולים להקדימה בטעות (מתוך **שׂחַד**, היינו התלהבות-יתר לקראת החידוש) ולדמות על עב קל שהוא לבנה, או לאחרה (מתוך חשש-**חשד** יתר), וצריך סייעתא דשמיא "לתפוס את ה**חדש**" בזמנו ולמַצֵּע בין ה**שחד** ל**חשד** [ומכך משתלשלים גם חילוקי המנהגים בימינו לגבי הזמן הנאות ל**ברכת הלבנה,** שיש מקדימין אותו ויש מאחרים, ומנהג רוב ישראל למצע ולברך סביב השמיני לחדש, כשהלבנה במחצית מילוייה. לכך שייכים גם חילוקי הטבָעים בחוגים השונים, שיש הנוטים לראות בכל אירוע-מתחדש אתחלתא דגאולה, ויש אחרים שגם ריבוי סימנים-חידושים הנראים בעליל, חשודים בעיניהם שאינם בגדר גאולה בת-קיימא...].

אמנם לא רחוק גם לפרש שנתקשה משה (שכל עניינו ה**דעת** המקשרת ומתווכת בין שמים וארץ) בחיבור חמה ולבנה שישנו בלוח העברי, שהוא באמת נושא מורכב למדי ולאו כל אדם יודע "לחשב תקופות ומזלות", ובפנימיות (או בהרחבה) – לחבר טבע ונס, אדָמיוּת ואלקיות, שבת וחדש, קבוע ומשתנה, לראות את הנס שבהשגחה הפרטית ואת הסדר שבנסים הגלויים, ובעולם האדם – בין האיש-הקבוע לאשה-המתחדשת, וכן כל זיווגי-הפכים כיוצא באלו [וגם **זה יתנו** שנתקשה בו משה, עניינו קרוב: כיצד שקלים אנושיים יבנו משכן שייגלה בו בפירוש הענין האלקי?! וכן ב**זה מעשה המנורה**: כיצד יכולים התחתונים להאיר לפני שכינת הכבוד שעמו שרויה האורה?!].

[ויתכן לומר בדרך צחות, שאם היה בשנת יציאת מצרים חיבור מושלם ו"חָלָק" של אדר וניסן, כפי שהוא בשנה זו הנוכחית, וכפי שהיה בשנת הקמת המשכן (בו לא נתקשה משה להקימו לבדו, ככתוב בפרשת השבוע!), לא היה מתקשה גם בחיבור חמה ולבנה (ואולי גם לא בראיית מולד הירח, מחמת בהירות השבת היוצאת)...].

**ראש השנה למלכי ישראל**

החדש הזה **לכם** – להנאתכם ולטובתכם, כפירוש הנהוג בדברי רבותינו, אך גם – בדרך רמז קרוב לפשט – החדש הזה **מלך**! שהרי כידוע ניסן הוא ראש השנה למלכות ישראל (- יציאת מצרים) ולמלכי ישראל (שבאחד בניסן מתחדשת-נוספת להם שנה גם אם עמדו ימים ספורים קודם לכן, כפי שלמדו חכמים משלמה שהוקשה ספירת שנות מלכותו לספירת יציאת מצרים, בעוד שלמלכי אומות העולם מונים מתשרי. [ואיני זוכר כרגע מה בדבר מלכי ישראל שאינם מבית דוד (החל מירבעם הראש לבית יוסף) ואינם "חוקיים" כשלמה. ולפום ריהטא מסתבר שכל-עוד אינם "מחולנים" ומנותקים לגמרי, ובוודאי כשהוקמו על פי נביא, הריהם כמלכי בית דוד, אך כשסרו מן הדרך, אימצו (וכך נאה להם) את מנהג האומות. ומכאן למדינת ישראל של ימינו שדומה במדה מסויימת למלכות עשרת השבטים שניתקו עצמם מבית דוד ומכפיפות לתורת ה', גם אם נאמר שבראשיתה הוקמה המדינה ברצון רוב (?) ישראל שהם (אולי) כנביא (וראה להלן לגבי מלכות יוסף במצרים). ומכל מקום די-ברור שאילו היתה המדינה חוזרת

ברצינות ללוח העברי, היה זה מקדם אותה פלאים לכיוון של מדינה יהודית כַּמצָוָה, וכאמור קביעות השנה שלנו מסוגלת מאד לכך, מלבד ההתעוררות הכללית שחלה בעם כולו החל מאירועי שמחת תורה התשפ"ד].

המושג **מלך** קשור היטב ל**חדש וחידוש**, ובפעם הראשונה במקרא מופיע השרש ח'ד'ש' בפסוק ויקם **מלך חדש** (על מצרים). ואכן נאה ל"ישראל גוי אחד" המתחדש-בטבעו והמקבל תורה-אחת, תורה חדשה, ש"**מלך אחד** יהיה לכולם למלך" כדברי הנביא, "שיאחד את אומתנו וינהיג (- **יוליך**) אותנו כולנו" (כלשון הרמב"ם בספר המצוות) בספר התורה שעל לבו. ואעפ"י ש"הפשט הראשון" במצות "שום תשים עליך מלך" מכוּון בעיקר לשלטון כּוֹלִי, למדינה ריכוזית בניגוד לשפוט השופטים ושבוט השבטים, כפי שהסברנו לא-אחת (שהרי אין במקרא צורות משטר שונות!), מכל מקום מתאים יותר לישראל שלטון מלך אחד שספר התורה – הנתונה לכל העם – על לבו, ובחסדו ועַנוָתו מאציל סמכויות, מאשר דמוקרטיה הנאותה לגויים שאין בהם תורה, ו"כל אחד והאמת שלו", ומתוך שקלול רוב הדעות מתקרבים-איכשהו לאיזונים ובלמים סבירים, שדי בהם בינתיים לשרוד-כפי-שאנו. אין כבוד גדול ולא תכלית ממשית במצב זה, וכפי שאמר עובדיה הנביא על אדום "בזוי אתה מאד" ופירשו חכמים: שאין להם "מלך בן מלך" (מאז ה"סנאט" הרומאי ועד פיצול הסמכויות וחלוקת הרשויות של ימינו), מכל מקום ההכרח לא יגונה, ובאין תורה יש צדק ויופי גם בשיטה הנהוגה [ופרעה ה"מלך החדש" הנזכר, הוא כמובן מלך דקליפה, מלך שלילי, ומעשיו מוכיחים, כי "לא ידע את יוסף" הקרוי "אדם" בפסוק "...משכן שילה אהל שיכן באדם" (תהלים עח), והנהגתו אנושית-ושוויונית, ללא שרירות-לב וברצון העם כולו, וראשית "מלכותו" כשיצא מבית האסורים בראש השנה של תשרי, כמלכי האומות].

מי יתן ונזכה לחידוש מלכות ישראל שספר התורה על לבה, על גבי המצע של מדינת ישראל הקיימת, עוד בשנה הזאת ובחדש הזה!

ובשבת ערב הפסח, המקבילה לשבת פרשת החדש, כבר יהיה החמץ-השאור מתבער באכילה (בחינת אתהפכא, כבשושן פורים – ראו בגליון קודם), בעוד שהביעור בפועל (בחינת אתכפייא) יתרחש בכל מקום ב-י"ג ניסן, המקביל ל-י"ג אדר, בו נקהלו היהודים בעריהם בכל מדינות המלך לשלוח יד במבקשי רעתם, ואיש לא עמד בפניהם, וכדברי שמואל אל שאול, מצות המלך הראשונה היא להכרית זרעו של עמלק, הנמשל לשאור שבעיסה – "הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות" – ומכאן סלולה הדרך למצות הציבור השלישית, "לבנות להם את בית הבחירה", בית עולמים, ושם נשיר שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו, גאולה שאין אחריה גלות.

אמן כן יהי רצון!